

KÜLÖNFÉLÉK.

BÜNÖS REKLÁM. A magyar Iparművészeti Társulat kiállításai szemmel láthatóan mutatják a nagy haladást, amelyet különösen bútor-, illetőleg lakásberendezési iparunk az utolsó évtizedben elért s az e kiállításokról szóló ismertetések egyhangulag elismerik, hogy tervező művészeink és iparosaink e téren ma már a legkényesebb izlésnek meg tudnak felelni. De nemcsak itthon, hanem külföldön, a párisi, torinói s legutóbb a st.-louisi kiállításon is a legilletékesebb bírálók a legmagasabb kitüntetésekkel honorálták iparművészeink ez ágának magas színvonalát. Joggal várható tehát, hogy hazánkban, mindenütt, ahol erre alkalom kínálkozik, kizárólagosan a magyar tudást és munkát vegyék igénybe, de joggal várhatjuk a hazai sajtó minden organumától is, hogy a soká mellőzött magyar iparművészet térfoglalását segítse elő. Sajnálattal kell azonban tapasztalnunk, hogy egyes lapok e hazafias kötelességről megfélekedve, külföldi cégeknek tolaodó módon iparkodnak reklámot csinálni. Teszi pedig ezt — különösen kirívó módon — a Park-Klub és a főnemesség lapja, a Szalon Ujság, amely karácsonyi számában az Iparművészeti Társulat kiállításával néhány sorral végez, de egy bécsi bútorcégről émelgyősen magasztaló több hasábos cikket közöl, s ezzel a hazai iparművészetnek beláthatlan kárt okoz. Bizony jó volna, ha a Park-Klub vezetősége, lapjának e hazafiatlan kedvtelésének jövőben elejét venné. Elvégre feltehető, hogy egy olyan előkelő testületnek, mint a Park-Klubnak lapja, nem szorul arra, hogy bécsi cégek reklámpénzeiből élösködjék.

HORTI PÁL AMERIKÁBAN. A napilapok írták, hogy Horti Pál a st.-louisi kiállítás bezárása után továbbra is Amerikában marad, ahol fényes szerződési ajánlatot kapott egy nagy iparművészeti vállalat vezeté-

sére. Horti egyelőre egy esztendőre vállalta el a megbizatást s e végből a fővárostól, mint tanár, egy évi szabadságot kért, amit meg is kapott.

Ez a hír ebben a formában nem felel meg a valóságnak, mert mi, teljesen hiteles forrásból, úgy értesültünk, hogy Horti tanulmányainak tökéletesbítése végett egy évig Amerikában óhajt maradni és onnan Kínába, Japánba és Kelet-Indiába megy, hogy iparművészeti ismereteit ez országokban is öregbítse. Ez egyelőre azonban csak terv. Vajjon megvalósíthatja-e, az bizonyos körülményektől függ. Annyi bizonyos, hogy két év múlva itthon lesz, hogy meggyarapodott művészi tudását hazája javára értékesítse.

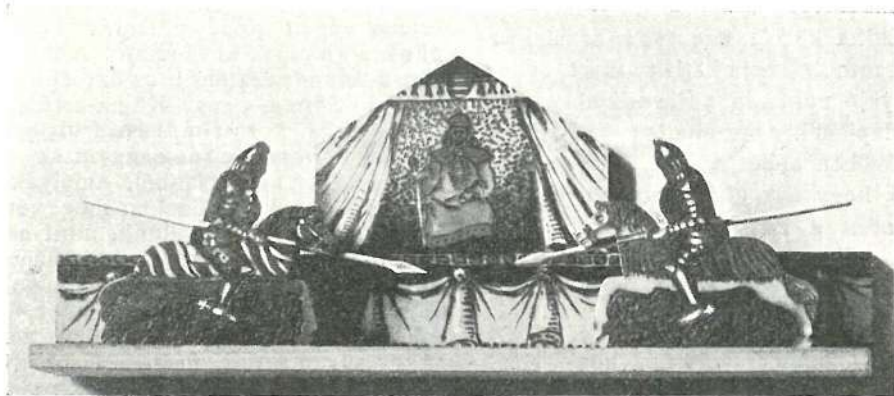
AZ ORSZÁGOS MAGYAR IPARMŰVÉSZETI MUZEUM ISMERETTERJESZTŐ ELŐADÁSAI.

Mult év december hó 17-én, szombaton tartotta Chohnoky Jenő egyetemi magántanár „A khinaiak művészetéről“ első előadását. Ez volt az ismeretterjesztő előadások során a második. Előadása világosan tanusította, mily élesen figyelte meg Chohnoky a látott dolgokat. Nem száraz adathalmazokkal hozakodott elő, hanem élvezetesen fűszerezte változatos epizódokkal, érdekes eseményekkel, amelyekben bőven volt része másfél évig tartó khinai utazása alatt. Előadása úgy hatott, mintha jó ismerőseinek beszélne el tapasztalatait és épen ez a közvetlenség okozta, hogy maradandóbb nyomokat hagyott hallgatóiban, mint valami mélyen járó felolvasás. Útja legnagyobb részét gyalog tette meg és így igazán volt alkalmalátni, tapasztalni. Előadásának rövid foglalata ez: A khinai művészet megértése végett rövid pillantást kell vetnünk a khinaiak történetére. A khinaiak Belső-Ázsia pusztáiról, az öntözött területekről jöttek a mai Khina területére. A magukkal hozott művészetéről legjobb tanúságot tesznek a Sang-vázák, régi bronzok, Kr. e. 1500-ból, amelyeket a lész alúl ásnak ki. Ezeken még egészen más ornamenteket találunk, mint a mai khinai műtárgyakon. A legjellemzőbbek az úgynevezett kacskaringók, amelyekről Almásy mutatta ki nagy jelentőségüket. A khinai nép aztán meghódította a már akkor sűrűn lakott, meglehetősen kultivált Jang-ce-kiang völgyet s az ott lakó népnek kulturáját teljesen átvette. Különösen feltűnik ez az architektúrában, amely a mienktől lényegesen eltérő,

KÖLÖNFÉLÉK

egészen önálló építés. Alapja a bambusz-ház, amilyent még ma is építenek Dél-Khinában. Az épület váza vastag, erős bambusz-rudakból van, a falak sárral tapasztott, vagy egészen egyszerű nád-fonásból, a tető rizsszalmából vagy bambuszból, de leggyakrabban cserépből. Kötésre nem csapokat, hanem erős hán-csot vagy elhasított bambusz-vesszőt használnak. A városi házak legnagyobb része azonban fából vagy téglából van. Jellemző, hogy soha átlós gerendakötést nem alkalmaznak. Az előkelők házainak több udvara van, a tető mindig színes cseréppel fedett. A pekingi császári palota teteje például aranysárga majolika. Az épületek lábazata, különösen az olyan vidéken, ahol árvizektől kell félni, természetből épül. Az épületek szerkezeti elemei mindig a bambusz-építés utánzásából származnak. Az emlékkapuk a khinaiak legszebb építményei. A sírhelyekre való bejáratok elé, továbbá erényes özvegyek emlékére és sok más célra nagy kapukat szoktak a khinaiak építeni. Az északi vidékeken fából is építenek ilyesmit. Szép példa erre Pekingben a Cung-li-jamönn kapuja. A kapun rendszeren három nyílás van; a középső nagyobb, a két oldalsó kisebb. Hasonlóan készülnek a kőkapuk is. Legszebb példája a mukdeni császársírok fehérmárvány főkapuja. Különös építmények a khinai hidak. Teljesen a fahidak mintájára készítenek kőgerendából is hidat. Merész ívekkel épülnek a boltozatos hidak. A templomok a legmonumentálisabb khinai építmények. Az alkalmazott díszítések legnagyobb

részt geometriaiak és mind a bambusz-fonásokból erednek. 1904. évi december 31-én folytatta Cholnoky tanulságos előadását a khinai művészet többi ágáról. A khinai művészet legjobban kifejlett ága az építészet után a festészet, amely már ősi idők óta nagy pártfogásban részesült úgy a császár, mint a tehetősek részéről. A khinai festés a mienktől főleg abban különbözik, hogy nem igyekezik a természetet csalódásig hűen visszaadni, nem törődik a perspektíva, az anatómia szabályaival, hanem csak vázlatosan magyarázza a természetet. Csak épen annyit rajzol, amennyi a gondolat kifejezésére okvetetlenül szükséges és a fontos jellemvonásokat túlozza. Ezért a khinai művészet módszere és iránya a mi karrikatura-rajzolásunkkal áll egy nívón. A színezéssel való árnyékolás is ismeretlen, általában a megvilágítás soha sem szerepel mint az ábrázolás módszere. — A khinai szobrászatra nézve is ugyanezek állanak. — A khinai iparművészet néhány ága tanítómester volt Európában. Ezeknek ornamentikáját a korábban már kifejtett tulajdonságok jellemzik: a stilizálás teljes hiánya s a pillanatfényképek szokatlan vonalainak és helyzeteinek idegenszerű alkalmazása, amelyből a mi szecessziónk merítette a legtöbb elemét. — Az idegen befolyások közül igen érdekes a klasszikus művészet, a buddhizmus révén az indiai művészet és végül a jezsuiták útján a reneszánsz-művészet befolyása. Az előadással sok képet és himzést mutatott be az előadó. Cs.

LOVASTORNA.

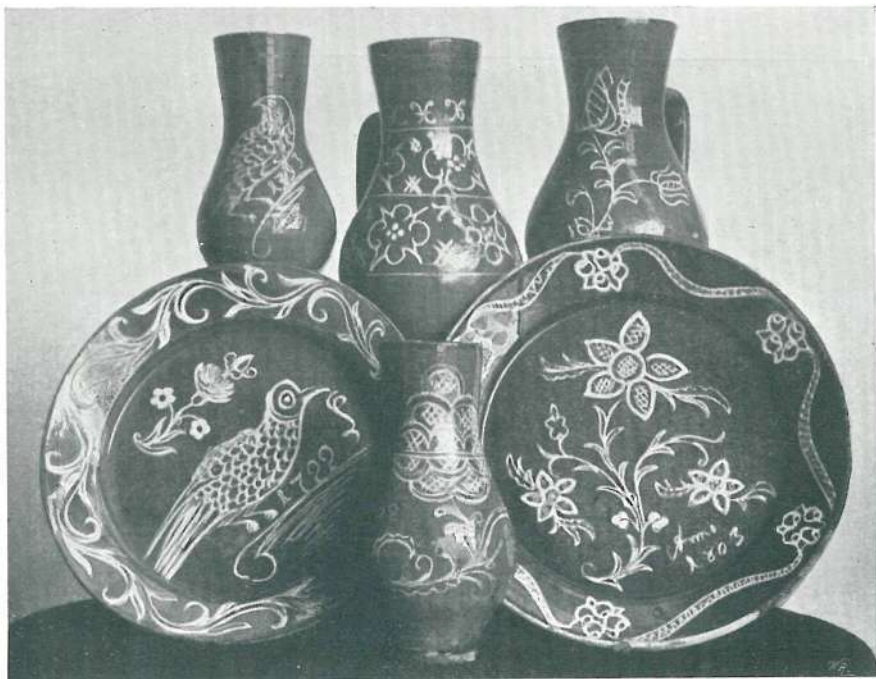
GYERMEKJÁTÉK VESZELY VILMOSTÓL.

WEDGEWOOD-FÉLE EDÉNYEK.

MŰGYETEM GYŰJTEMÉNYE.

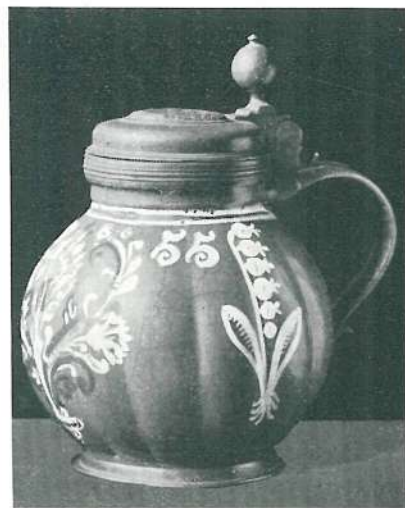
Az agyagművesség. Ráth Gy. „Az Iparművészet Könyve” c. munkájából.

ERDÉLYI SGRAFFITO EDÉNYEK.
IPARMŰVÉSZTI MŰZEUMA.

TAKÁCSÉH KORSÓJA 1844-BŐL. MAGYAR FŐLIRATTAL.
MŰEGYETEM GYŰJTEMÉNYE.

FEDELES KUPA SÖTÉTKÉK MÁZZAL.
IPARMŰVÉSZETI MŰZEUM.

Az agyagművesség.

Ráth Gy. „Az Iparművészet Könyve” c. munkájából.

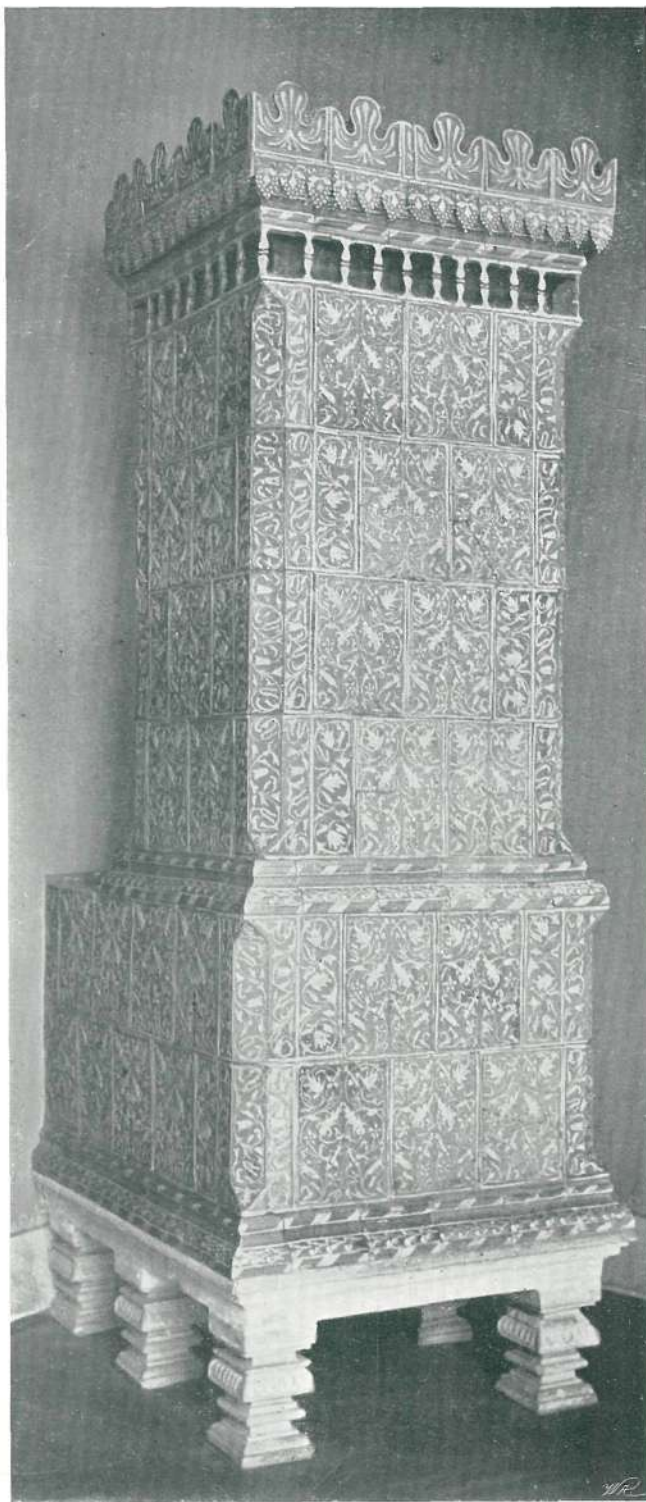
ZSOLNAY-FÉLE ÚJABB GYÁRTMÁNYOK.

Az agyagművesség.

Ráth Gy. „Az Iparművészet Könyve“ c. munkájából.

BESZTERCEBÁNYAI
KÁLYHA
A XVII. SZÁZADBÓL.

ORSZÁGOS
IPARMŰVÉSZETI
MŰZEUM.

Az agyagművesség.

Ráth Gy. „Az Iparművészet Könyve“ c. munkájából.